

B2-páholy

Sziveri Jánosnak reneszánsza van. Ezt persze furcsa kimondani így, hiszen költőnk – és miért is hallgatnám el, nekem testi-lelki jó barátom – immár huszonhat éve halott. Harminchat volt, amikor átment a túloldalra, hatvan múlt volna az idén, ha a múlt idő előbb birtokba nem veszi csontjaira soványodott testét. De még úgy is, csontjaira fogva is szép ember volt, pirulás nélkül mondom ezt, a férfibarátság feljogosít erre – titokban, magamban, szélhercegnek hívtam. Ma is látom, ahogy botoz a járdán – mert az utolsó időkben, azoknak is a legelején, még ki tudott menni az utcára –, vékonyan és az őt mindig jellemző természetes, visszafogott eleganciával, és barna tekintettel bámulja a koszlott falakat, a lakótelepi csenevész fákat és bokrokat, a hintákat és a legfeljebb húsvétra lemosott ablakokat, gyűjti magába, amitől nemsokára örökre búcsút kell majd vennie. Nem is neki van tehát reneszánsza, hanem annak a költészetnek, amelyet rövid életében megteremtett és ránk hagyott, hogy hosszú életekre töltekezzünk belőle. Könyvei jelentek meg az elmúlt időkben, intézetet neveztek el róla Veszprémben, színdarabot szerkesztettek életéből és műveiből a kiváló Táborosi Margaréta vezényletével és rendezésében. Legutóbb pedig Bakos Árpád zenesz-zeneszerző álmódott autentikus és kongeniális zenéket a Sziveri-versekre.

Valójában nem Sziveriről akartam most beszélni, de nekem nehéz nem róla beszélni, amikor felőle gondolkodom. Erről a bizonyos Bakos-ügyről ejtek pár szót, hamarosan kiderül, hogy miért. Előjáróban, s lám, megint fecsegek, nekem Bakos nemcsak színészem volt Újvidéken (*Azután megdőglünk*), de zeneszerzőm is, hogy csak a *Szulamit* című operá(nka)t említssem, melynek ő volt a zeneszerzője. Szóval, nem az ismeretlent megillető kíváncsisággal utaztam el Szabadkára feleségemmel és a barátainkkal (Sziveri-családtaggokkal és –barátokkal), inkább az ismertek (Sziveri-versek, Bakos-féle világzene) együttállását meghallgatni, s ha arra érdemes a produkció, megcsodálni.

A szabadkai Kosztolányi Színház nézőterét zsúfolásig megtölti a közönség, nagy örömmökre, elsősorban fiatalok. A színpadon megjelenik egy legalább nyolcfős zenekar (olyan jók és magukkal ragadók voltak, hogy elfelejtettem megszámolni őket), jönnek a Szabadkai Népszínház és a Kosztolányi fiatal és tündöklő tehetségű színészei, énekelnek, mozognak, táncolnak, másfél órán keresztül verset mondanak a rejtélyesen és szerényen mosolygó, időnként maga is éneken megszólaló Bakos Árpád vezérletével.

És még mindig nem vagyok ott, ahová el akartam jutni. Most mondom. Sziverit a jugoszláv politikai hatalom túlbuzgó, túl seggnyaló magyar janicsár-politikusai üldözték el a Vajdaságból, neveket azért nem mondok, mert méltatlan létezésüket úgyis elkoportatja az idő. Nem a szerbek, noha akkor ők is rátehetnék volna nehéz mancsukat a vézna figurára. A színpadon most magyar és szerb zenészek. Mindent beleadva, szívüket, lelküket, vérüket – nemcsak a zenébe, hanem az emlékezésbe is. Egy részüknek Sziveri már csak papír, élmény, és nem emlék. De tudják, ki volt, ismerik a múltját, és nemcsak a költészetét, de emberi tartását is becsülik. Zeng a terem az ihletett zenétől, lüktetnek a múltat megidéző, de a jelenben is érvényes verssorok. A közönségben is szerbek, magyarok vegyesen, egyformán csillogó szemmel.

Bár a mindennapi élet is olyan lenne itt, mint ez a koncert, tünődöm az udvar hűvösében, a barátok közé kilépve, s talán kicsit reménykedni is kezdek ebben, különösen, mert sokféle pálinka kerül elő és jár körbe, sokféle üvegben. Miroslav Jovančić,

Bakos állandó, piros hegedűjén ördöngös szabadsággal hegedülő társa lép hozzám, átölel, és az mondja, köszönöm, barátom, hogy itt vagy közöttünk. És örül nekem, ahogy én is örülök neki, ahogy örülünk valamennyien itt az udvarban, örültünk bent, a színházteremben, egymásnak. Szeretném belekiabálni a szabadkai éjszakába: barátaim, magyarok és szerbek, románok, ukránok, szlovákok, éljük együtt túl ezt a rövid életet, ami valamennyiünknek adatott, olyan méltósággal, mintha egy nagy közös koncert zenészei lennénk – lehetnének!

Zalán Tibor

E számunk szerzői

Aknay Bence (1983) – fordító, tolmács, Budapest

Bognár Antal (1951) – író, szerkesztő, Budapest

Borbély János (1933–2014) – műfordító

Brczán Danica (1985) – intézeti munkatárs, Zágráb

Déri Balázs (1945) – költő, műfordító, klasszika-filológus, muzikológus, Budapest

Dujmov Dragomir (1963) – tanár, Budapest

Eredics Gábor (1955) – népzeneész, zenei szerkesztő, zenetanár, Szentendre

Frankovics György (1945) – író, újságíró, néprajzkutató, Pécs

Gáality Vojisláv (1956) – pap, költő, Budapest

Golub Xénia (1976) – művészettörténész, Budapest

Grin Igor (1943) – néprajzkutató, muzeológus, Békéscsaba

Gyurity Milán (1978) – képzőművész, Budapest

Hegy Zoltán Imre (1967) – kritikus, biciklis futár, Budapest

Jaksity Iván (1969) – fotográfus, Budapest

Jávorszki Béla Szilárd (1965) – zenei szakíró, Budapest

Kiss Eszter Veronika (1978) – zenetörténész, Szentendre

Kovács Viktor (1986) – külkereskedő, Budapest

Milosevits Péter (1952) – író, irodalomtörténész, Budapest

Pelyach István (1959) – történész, Budapest

Radoszav Miklós (1959) – költő, grafikus, jogász, pedagógus, gyermekvédő, Budapest/Tokaj

Rusz Milán (1963) – színművész, Budapest

Sády Eszter (1944) – tanár, Szentendre

Stepanović Predrag (1942) – író, műfordító, nyelvész, Szentendre

Sztepanov Milán (1967) – író, Üröm

Sztevanovity Dusán (1945) – dalszövegíró, zenész, dramaturg, Budapest

Sztevanovity Zorán (1942) előadóművész, zeneszerző, Budapest

Tamási Orosz János (1954) – költő, író, drámaíró, Budapest

Dragan Velikić (1956) – szerb író, Belgrád

Vujicsics Sztóján (1933–2002) – irodalomtörténész, író, műfordító

Vukovits Koszta (1965) – művészettörténész, Szentendre

Zalán Tibor (1954) – költő, író, drámaíró, Budapest